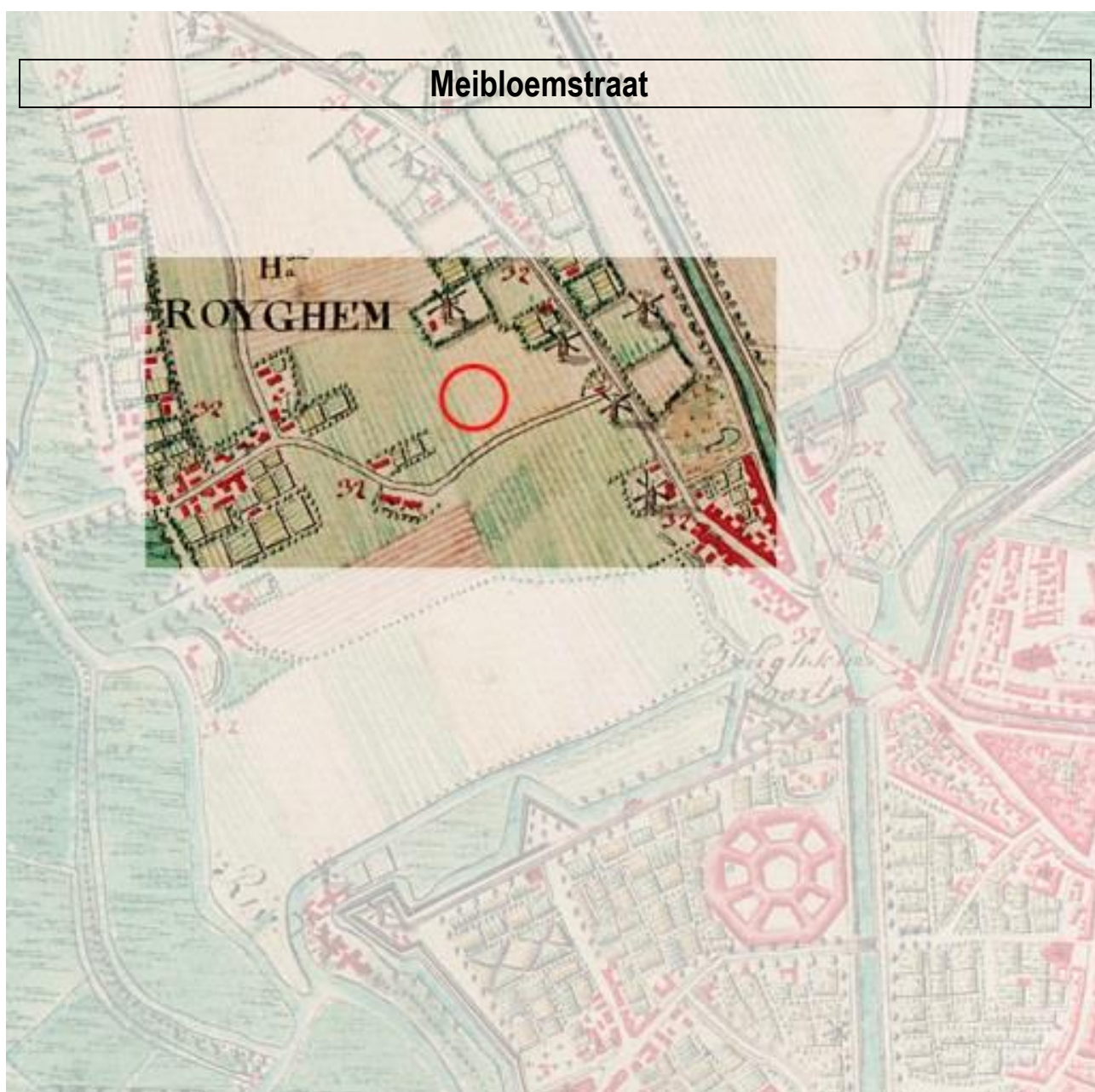

STADSARCHEOLOGIE GENT

Archeologienota met beperkte samenstelling

projectcode 2018A104

Verantwoordelijke uitgever: Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie Gent
Dulle-Grietlaan 12, 9050 Gentbrugge, stadsarcheologie@stad.gent, tel. 09 266 57 60 - fax 09 266 57 87

Inhoudstafel

Deel 1: Privacyfiche bureau-onderzoek

Deel 2: Verslag van resultaten bureau-onderzoek

2.1 Colofon

2.2 Samenvatting

2.3 Beschrijvend deel

2.3.1 Administratieve gegevens / technische fiche

2.3.2 Juridische context

2.3.3 Onderzoekskader

2.3.4 Ruimtelijke situering

2.3.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

2.3.6 Archeologisch potentieel

2.3.6.1 Methode en onderzoeksvragen

2.3.6.2 Fysisch geografische situatie

2.3.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

2.3.6.4 Archeologische indicatoren

2.3.6.5 Verstoringshistoriek

2.3.7 Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

2.3.8 Datering en interpretatie van onderzocht gebied

2.3.9 Gemotiveerde verwachting

2.3.10 Gemotiveerd advies voor maatregelen

2.4 Relevante bibliografie

2.5 Bijlagen

2.5.1 Plannenlijst

2.5.2 Fotolijst

Deel 3: Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies voor maatregelen

3.2 Programma van maatregelen

Deel 2: Verslag van resultaten bureau-onderzoek

2.1 Colofon

Titel: Meibloemstraat

Auteurs: Geert Vermeiren

Projectnummer: 2018A104

Opdrachtgever: Sogent (Stadsontwikkelingsbedrijf Gent)

Projectleiding: Stadsarcheologie Gent

Erkend archeoloog: Geert Vermeiren, OE/ERK/Archeoloog/2015/00011

Datum: 9 februari 2018

Wettelijk depotnummer: D/2018/0341/1

Stad Gent – De Zwarte Doos – Stadsarcheologie
Dulle-Grietlaan 12
9050 Gentbrugge
09/2665760
stadsarcheologie@stad.gent

2.2 Samenvatting

Voor de opmaak van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning voor de sloopwerken ter hoogte van de Meibloemsite, dient een archeologienota opgemaakt te worden. Deze aanvraag behelst de Meibloemsite, een binnengebied gelegen tussen de Meibloemstraat, Sparrestraat, Kastanjestraat en de Reinaertstraat. De Stad Gent wil hier samen met het Stadsontwikkelingsbedrijf ruimte ontwikkelen voor ontmoetingsplekken van verschillende aard, gericht op de buurt, de wijk en zijn organisaties. De herinrichting moet in de dichtbebouwde wijk van de Brugse Poort terug lucht en ademruimte genereren. Sogent wenst in deze fase, een deel van de verwaarloosde gebouwen af te breken en het terrein in te zaaien.

Gezien de aard van de geplande bodemingrepen, en het feit dat deze gebeuren in een zone waar reeds veel bodemactiviteit plaatsvond, is de kans op bewaarde archeologische aanwezige sporen quasi nihil.

Voor het project Meibloemsite werd dan ook geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

- 1° er is geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
- 2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
- 3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal niet leiden tot kenniswinst.

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel kunnen we argumenteren dat het volgende vooropgestelde criteria aangehaald kan worden.

- Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat de voorziene ingreep, namelijk het slopen van de bestaande structuren en gebouwen en het inzaaien van vrijgemaakt terrein in een zone waar er voornamelijk in de 20ste eeuw grootschalig bodemverzet is geweest (inclusief een inslag van een v1), er zonder twijfel toe leidt dat een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de vooropgestelde ingrepen GEEN kenniswinst zou opleveren.

2.3 Beschrijvend deel

2.3.1 Administratieve gegevens / technische fiche

Projectcode:	2018A104
Locatie:	Oost-Vlaanderen, Gent, Meibloemstraat, Sparrestraat, Kastanjestraat en de Reinaertstraat.
Kadaster Afdeling Sectie Percelen:	Afdeling 16, Sectie K, 621 k2, 621 r2, 626 p, 626s
Kadasterplan:	Zie plan 1
Topografische kaart:	Zie plan 3
Bounding Box:	(103027,194584); (103123,194584); (103027, 194480); (103123,194480)
Onderdeel Archeologische zone:	Nee
Grootte percelen:	8119,68 m ²
Grootte projectgebied:	8119,68 m ²
Reden van de ingreep:	2942,77 m ² van de bebouwde oppervlakte wordt gesloopt. De vrijgemaakte zone wordt ingezaaid.
Betrokken actoren en specialisten:	Peter Steurbaut (historisch kaartmateriaal)

2.3.2 Juridische context

Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag, van een publiekrechtelijke aanvrager, voor werken BUITEN de Gentse vastgestelde archeologische zone. Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor wonen. Het betreft hier dus een zone waarbij de totale oppervlakte van de percelen 3000 m² of meer beslaat en de ingreep minimaal 1000 m².

De oppervlakte van het totale plangebied bedraagt 8119,68 m², de ingrepen 2942,77 m². Vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3.3 Onderzoekskader

Aanleiding van dit bureau-onderzoek vormt de sloop van verschillende structuren op de Meibloemsite en het inzaaien van de vrijgekomen gronden. Met dit bureau-onderzoek wordt de eerste stap gezet van archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota en aldus van de behartiging van de archeologische belangen binnen de planrealisatie conform het actueel Vlaams erfgoedbeleid. Finaal formuleert het archeologische vooronderzoek een beargumenteerde inschatting van het potentieel voor kennisvermeerdering van eventueel aanwezige archeologische resten binnen de grenzen van het projectgebied en hoe hiermee om te gaan in het kader van de planuitvoering.

Het projectgebied wordt gekenmerkt door zijn ligging in het westen van Gent, in de wijk Brugse Poort. Het betreft een binnengebied dat omsloten wordt door de Meibloemstraat, de Sparrestraat, de Kastanjestraat en de Reinaertstraat. De toegang tot de site wordt verleend via de Meibloemstraat. Het project omvat het slopen van de bestaande bebouwing, zijnde de voormalige Bowling, het kantoorgebouw en de meubelopslaghallen van de Meubelfabriek. Hierna worden de vrijgekomen gronden ingezaaid.

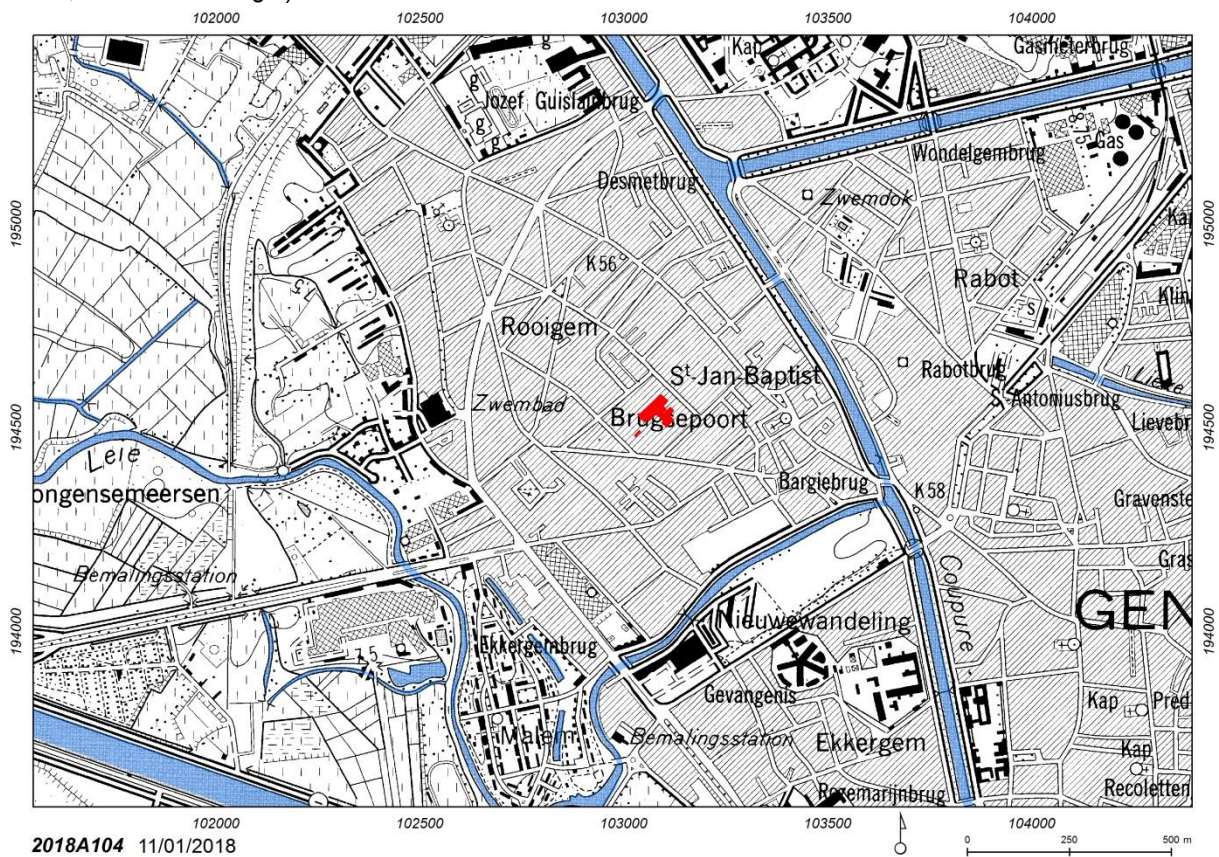
2.3.4 Ruimtelijke situering

De projectzone Meibloemsite (kad. afdeling 16, sectie K, percelen 621 k2, 621 r2, 626 p, 626s) situeert zich ten westen van het historische centrum van Gent. Op de Meibloemsite wordt ruimte ontwikkeld voor ontmoetingsplekken van verschillende aard, gericht op de buurt en zijn organisaties. Deze herinrichting moet in de dichtbebouwde wijk van de Brugse Poort terug lucht en ademruimte genereren. Hiervoor zullen verschillende structuren gesloopt worden. De totale som van het projectgebied waarop de geplande werken van toepassing zijn, bedraagt 8119,68 m². Volgens het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone' ligt het project in een zone voor wonen.

Plan 2: Situering projectgebied op de GRB basiskaart (AGIV GRB Basiskaart & Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

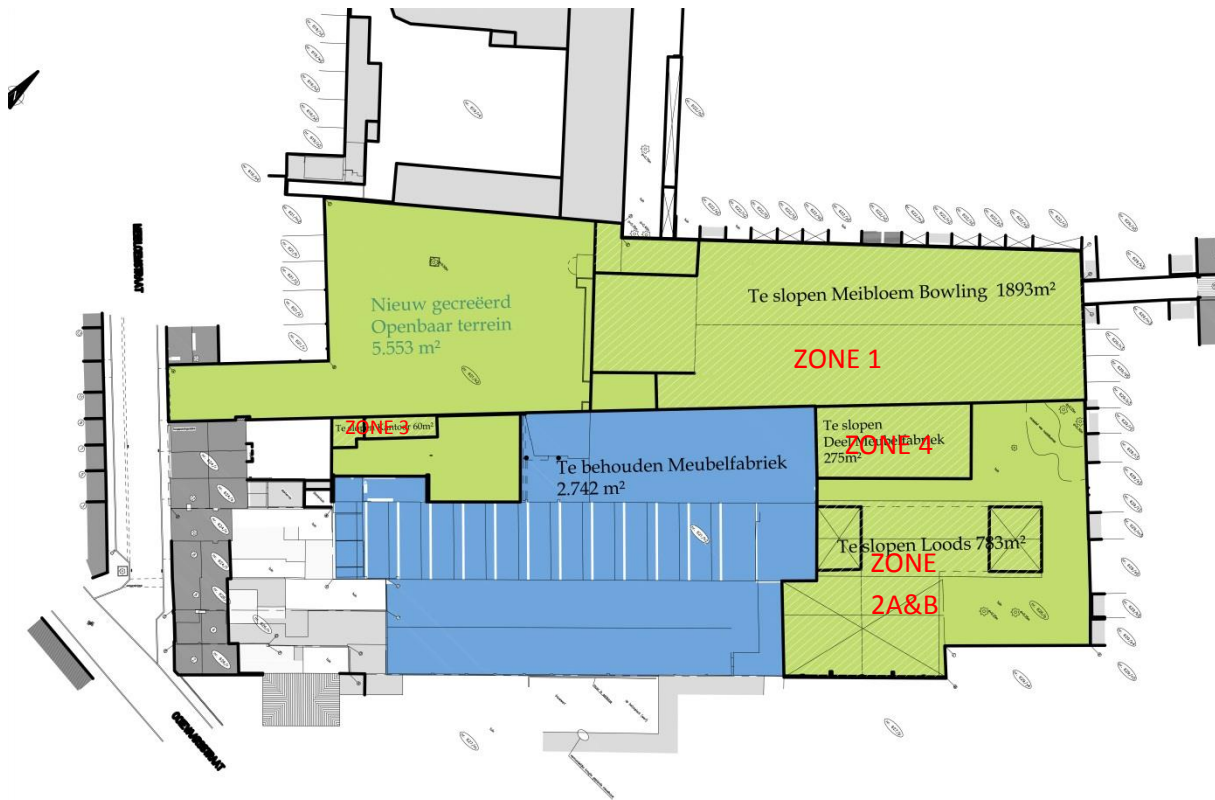
Plan 3: Situering projectgebied op de Topografische kaart 1981 (NGI en AGIV)

2.3.5 Geplande ingrepen en hun impact op het bodemarchief

De aanvraag tot sloopvergunning omvat de sloop van verschillende structuren gelegen binnen dit projectgebied. In totaliteit beslaat het projectgebied 8119,68 m², de totale oppervlakte van de voorziene te slopen constructies bedraagt 2942,77 m².

Het geplande grondverzet bestaat uit:

- **Zone 1:** Zone 1 betreft de voormalige bowling Meibloem en werd binnenin reeds deels ontmanteld. Dit gebouw dient volledig gesloopt en ingezaaid te worden.
 - Bowlinghal opp 1890,66 m²
 - Over de volledige oppervlakte wordt ca. 0,30 m dikke laag van vloerplaat en onderlaag verwijderd
 - De plaatselijke puntlasten K 1 en K 2 die een oppervlakte en diepte hebben van 1,20 x 1,20 x 1,20 m worden verwijderd
 - De zolen, onder de muren van de zijbeuken (waarin de 2 kolommen voorkomen), worden over de volledige lengte van 2 x 1 x 1,20 diep verwijderd
- **Zone 2:** Deze zone betreft de voormalige opslaghallen (2A&B) van de Meubelfabriek. De structuur van deze hallen is deels opgetrokken in beton, deels in baksteen. De dakbedekking is vervaardigd uit asbesthoudende vezelplaten. Deze hallen dienen volledig te worden afgebroken, inclusief betonnen schutting. Gezien de constructie zijn de ingrepen in de bodem hier eerder beperkt. De open zones dienen ingezaaid met gras.
 - Twee Overkappingen van de Meubelfabriek samen 727,73 m²
 - Hierbij dient slechts in Bergplaats Gebouw 2A het vloertje van 69,58 m² verwijderd te worden en in Gebouw 2B de betonplaat over 3 traveeën samen 188,28 m²
 - 0,30 m dikke laag af te nemen
 - Onder elke kolom (k) dient een voet van 1,20 x 1,20 x 1,20 m diep verwijderd te worden
- **Zone 3:** Het betreft hier een kantoorgebouw aan de voormalige inkom naar de toonzaal van de Meubelfabriek. Deze dient volledig afgebroken te worden, inclusief het overwoekerende groenafval en te worden ingezaaid met gras.
 - Paviljoentje met een oppervlakte van 48,87 m²
 - Over deze oppervlakte wordt een 0,30 m dikke laag af genomen
 - De zool rondom het gebouw en de scheidsmuur van 0,50 x 1,20 m diep worden eveneens verwijderd
- **Zone 4:** Het betreft hier een gebouw van de voormalige Meubelfabriek met drie bouwlagen, opgetrokken uit een betonstructuur en muren uit betonblokken.
 - Drielagig betongebouw 275,51 m²
 - De funderingsplaat van 0,30 m dik + 0,20 m onderlagen wordt verwijderd
 - Rondom bevindt zich een vorstrand van 0.60 m breed x 1.20 m diep die eveneens wordt verwijderd

Plan 4: Plan met de te slopen zones (Sogent)

Plan 5: Detailplan van de verschillende zones (Decovin)

2.3.6 Archeologisch potentieel

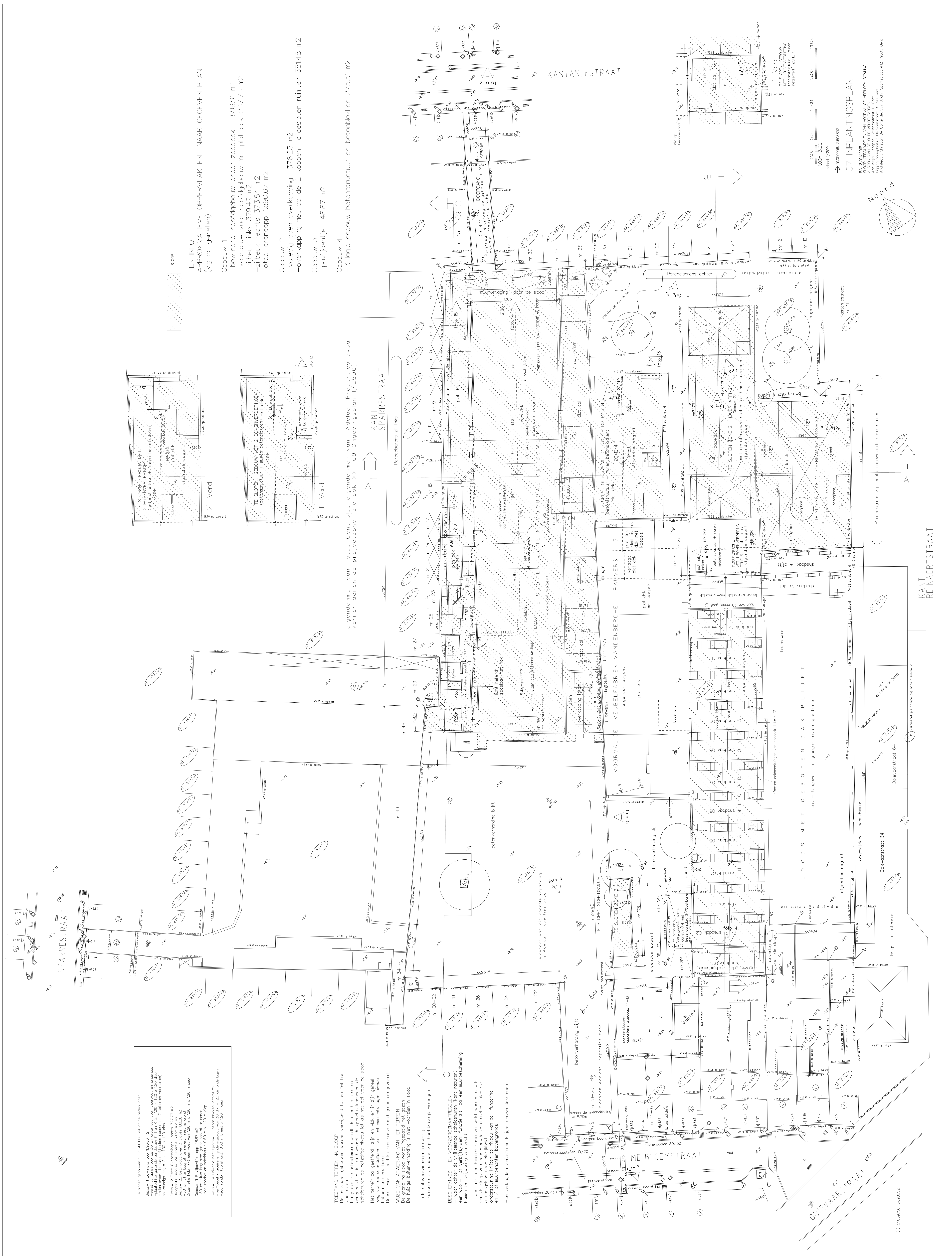
2.3.6.1 Methode en onderzoeksvragen

Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en verstoringshistoriek. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Hierbij werden een aantal onderzoeksvragen opgesteld betreffende de projectlocatie:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Welke gebruiksevolutie kende het terrein en wat was de impact ervan op eventuele archeologische sites?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is het nodig andere vormen van vooronderzoek in te schakelen om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden?

2.3.6.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen. De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad van het archeologische erfgoed.

De projectzone situeert zich op de dekzandrug van Mariakerke, tussen het Leie-alluvium van de Bourgoyen-Ossemeersen en de Gentbrugse meersen, buiten de Gentse 14de-eeuwse omwalling en binnen de 19de-eeuwse stadsuitbreiding van Gent. Historische kaarten tonen aan dat deze zone onbebouwd was tot aan de industriële periode en dat de gronden gebruikt werden voor land- en tuinbouw. Hierdoor heeft het bureau-onderzoek zich toegespitst op de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied. Daarvoor wordt bijzondere aandacht besteed aan de relevante ecologische en aardkundige gegevens en bronnen. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Volgend kaartmateriaal werd geconsulteerd t.b.v. de aardkundige analyse van de projectlocatie:

1. Tertiair geologische kaart van Vlaanderen
2. Quartair geologische kaart van Vlaanderen
3. Bodemkaart
4. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
5. Hydrografische kaart van Vlaanderen
6. Bodemerosiekaart
7. Bodemgebruikskaart

2.3.6.3 Bekende archeologische vindplaatsen

Dit wijst op vindplaatsen waar de fysieke neerslag van menselijke activiteiten uit het verleden reeds werd vastgesteld en gedocumenteerd. Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van het agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd evenals diverse wetenschappelijke literatuur; bestaande uit voornamelijk door Stadsarcheologie Gent opgebouwde en bestudeerde archeologische ensembles en bewaard in De Zwarte Doos. Dit werd aangevuld met het raadplegen van de Inventaris Onroerend Erfgoed (erfgoedobjecten), de Inventaris van de beschermde archeologische sites en de Inventaris van de beschermde monumenten, landschappen en stadsgezichten; evenals de Inventaris van de walsites (de door Stadsarcheologie Gent opgemaakte en bijgehouden inventaris van alle op cartografie voorkomende sites met walgracht op grondgebied Gent). **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

2.3.6.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën waaronder ook historisch-cartografische, iconografische data en fotocollecties. Omdat het projectgebied zich situeert buiten de voormalige 14de-eeuwse en latere stadsomwallingen werd aandacht besteed aan het onderzoek van archieven en eventueel eerder uitgevoerd onderzoek naar de historische bebouwing of landschapsgebruik. Om bij deze casus inzicht te verwerven over de archeologische indicatoren in het plangebied werd onderstaand historisch kaartmateriaal geanalyseerd. **Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.**

Panorama op Gent, 1534
Kaart van Jacob van Deventer, midden 16de eeuw
Kaart van Braun en Hogenberg, 1572
Kaart van Horenbault, 1619
Kaart van Hondius, 1641
Kaart van Ferraris, 1771-1777
Kaart van G. Goethals, 1796
Kaart van De Vreese, 1799
Atlas der Buurtwegen, 1843-1845
Primitief kadaster, ca. 1830
Popp Kadasterkaarten, 1842-1879
Kaart van P. en L. Gérard (1855)
Kaart van Gevaert en Van Impe (1878)
Plattegrond van Gent door Compijn & Soenen (1912)
Luchtfoto, 2015

2.3.6.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van de planlocatie bepaalt in belangrijke mate de gaafheid en bewaringsgraad van het archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken, kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kunnen verslagen van bodemonderzoeken of informatie uit de aardwetenschappelijke kaarten een grote rol spelen bij het correct inschatten van de aanwezigheid en van de bewaringstoestand van de archeologische resten. Om een correcte inschatting hiervan te maken werd gebruik gemaakt van volgende bronnen:

kadasterkaart
topografische kaart, 1921
kaart oorlogsschade, 1944
topografische kaart, 1960
topografische kaart, 1981
orthogonale luchtfoto
ontwerpplannen

Telkens werden de relevante bronnen weerhouden en opgenomen.

2.3.7 Verantwoording nota met beperkte samenstelling met doorslaggevend aspect

Voor het project Meibloemsite werd geopteerd om een nota op te maken met een beperkte samenstelling. Deze beslissing werd genomen na een duidelijk afwegen van de mogelijke erfgoedwaarde. Alle gegevens werden ruimtelijk en inhoudelijk met elkaar geconfronteerd en ook in relatie tot de geplande werken afgewogen. Het resultaat hiervan is de keuze voor een archeologienota met beperkte samenstelling.

De drie vooropgestelde criteria werden duidelijk afgewogen:

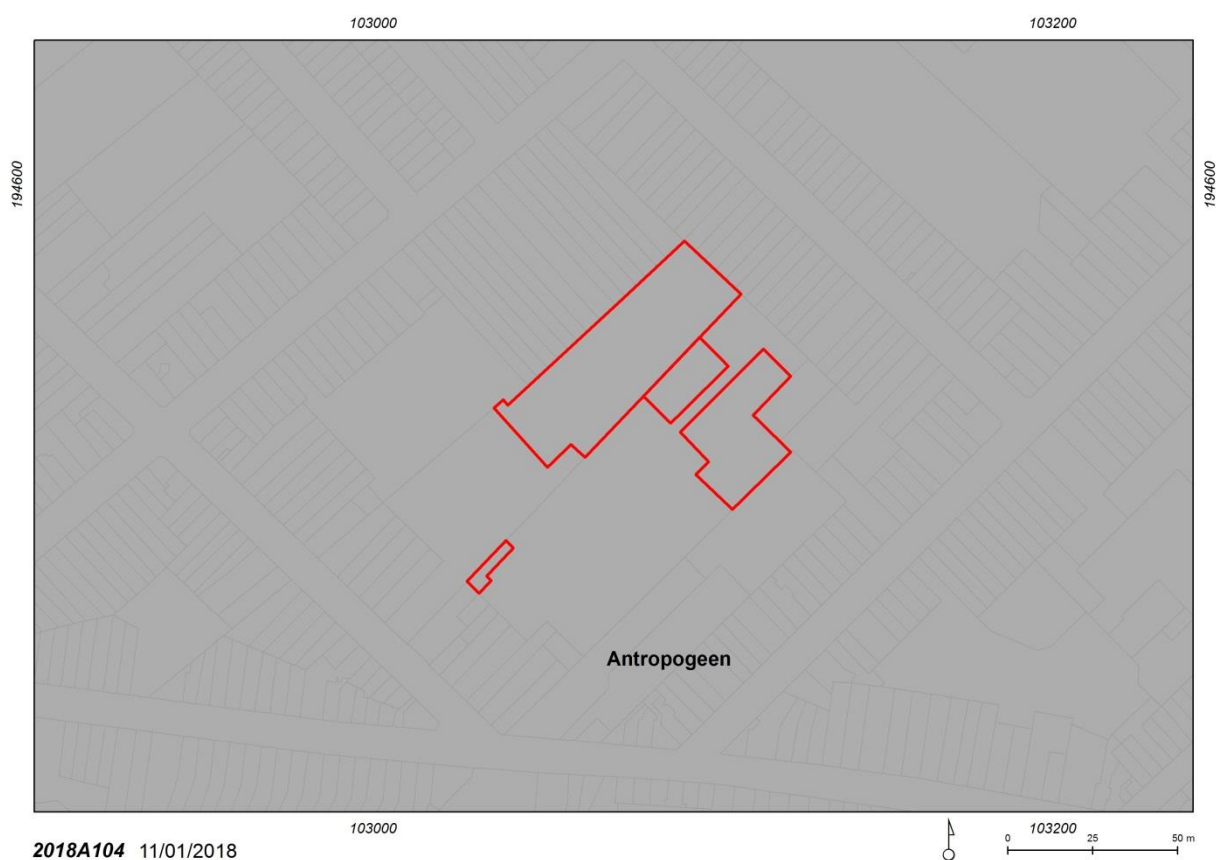
- 1° geen archeologisch erfgoed (meer) aanwezig
- 2° de werken waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, hebben geen impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed
- 3° een archeologisch onderzoek op de betrokken terreinen in kwestie zal nooit leiden tot kenniswinst

Na afweging van alle gekende gegevens zoals onderzocht onder het punt 2.3.6 Archeologisch potentieel kunnen we argumenteren dat het volgende vooropgestelde criteria aangehaald kan worden.

- Geen kenniswinst:

Het is duidelijk dat de voorziene ingreep, namelijk het slopen van gebouwen, uitbreken van vloerplaten, muren en funderingen van kolommen met als doel het vrijgemaakte terrein in te zaaien, in een zone waar er voornamelijk in de 20ste eeuw grootschalig bodemverzet is geweest (inclusief een inslag van een v1) er zonder twijfel toe leidt dat een archeologisch onderzoek voorafgaand aan de vooropgestelde ingrepen GEEN kenniswinst zou opleveren.

2.3.8 Datering en interpretatie van onderzochte gebied

Plan 6: De projectzone is ingekleurd als Antropogeen (door ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd bodemprofiel) (AGIV)

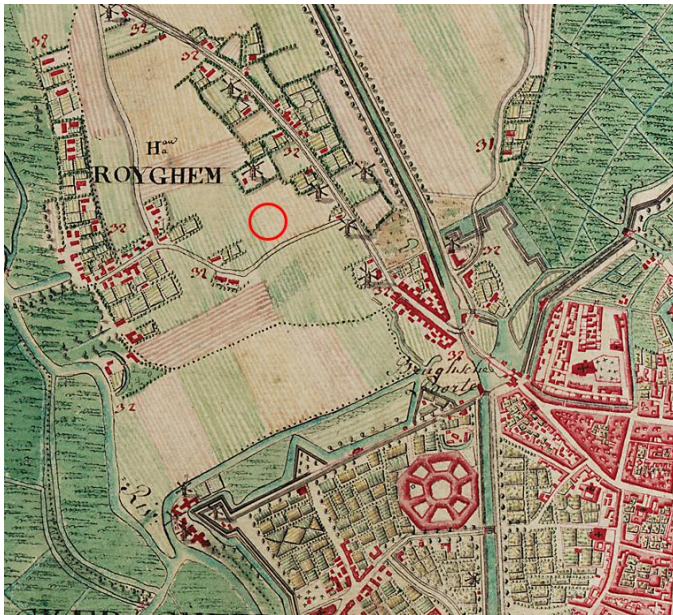

Plan 7: Projectie van de projectzone op de kaart van Deventer, 1559 (Madrid)

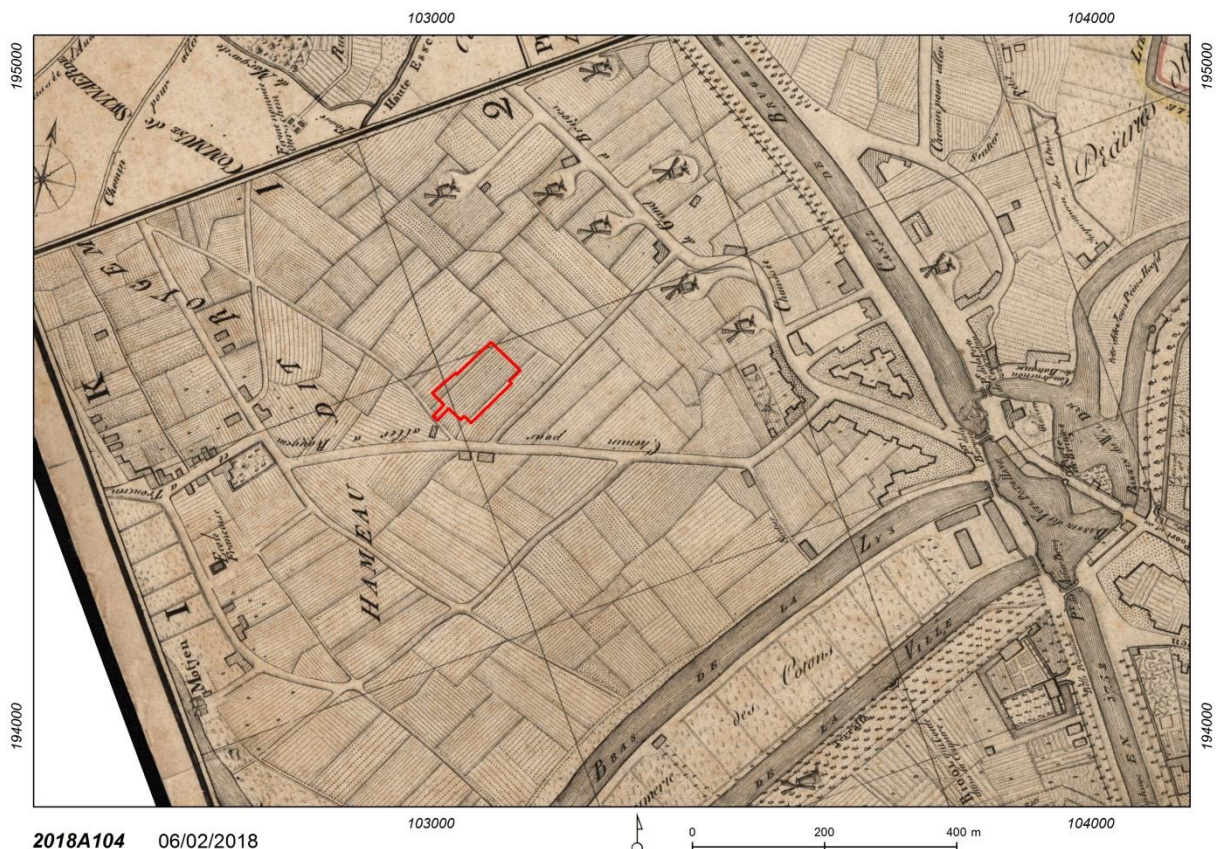
Het projectgebied van de Meibloemsite is gelegen op de dekzandrug van Mariakerke, en dit op een hoogte van 9,00 m T.A.W., tussen het Leie-alluvium van de Bourgoyen-Ossemers en de Gentbrugse meersen (5 à 6 m T.A.W.), een 500-tal meter ten oosten van de kern van het eertijdse gehucht *Roygem*. Deze nederzetting was genoemd naar de Frankische krijgshoofdman 'Rauho' (Germ. *Rauhinga haim* ('woning van de lieden van Rauha')), ca. midden eerste millenium.

Tot het midden van de 19de eeuw had dit gebied een uitgesproken landelijk karakter. De Industriële Revolutie in de tweede helft van de 19de eeuw was van kapitaal belang voor de ontwikkeling van de wijk. Meerdere grote bedrijven, vooral textielabrikanten, vestigden er zich. Samen hiermee verhuisde ook de arbeidershuisvesting naar het gebied van de Brugse Poort. De nieuwe straten met typische speculatieve arbeidershuisvesting werden geopend op initiatief van de grootgrondbezitters en industriëlen zelf¹.

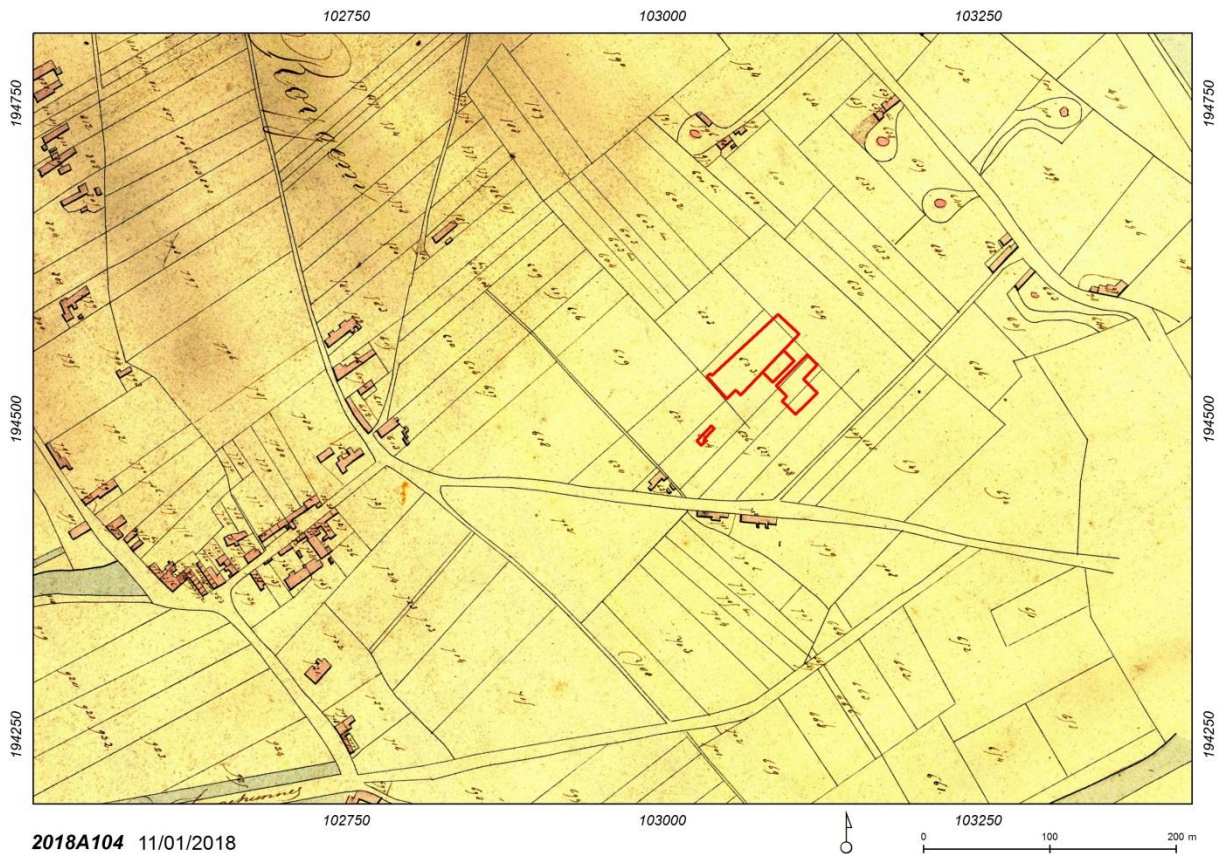
¹ GYSSELING, M., *Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen*, Antwerpen, 1954.

Plan 8: Detail uit de Kaart van Ferraris (1771-1778), Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, met aanduiding van de zone (Koninklijke Bibliotheek van België)

Plan 9: Detail uit de Kaart van De Vreese (1799), met aanduiding van de zone (Stad Gent, De Zwarte Doos, Archief Gent, SAG_IC_AG_L_1_59)

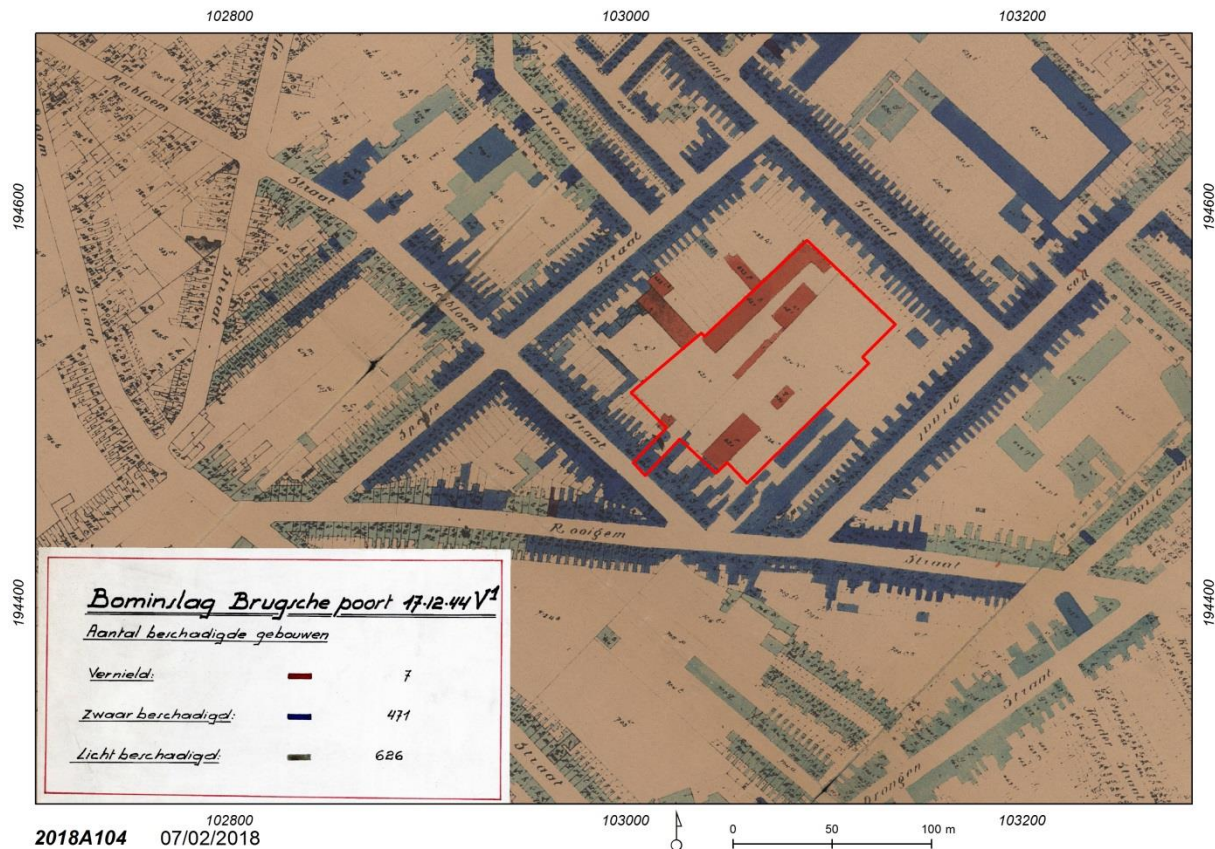
2018A104 11/01/2018
Plan 10: Het projectgebied geprojecteerd op het primitief kadaster, 1834 (Universiteitsbibliotheek, Gent)

Een markant gegeven is de meubelfabriek van de broers Vanden Berghe die zich in 1907 in de Meibloemstraat vestigden. Het maken van meubels en ontwerpen van interieurs werd toen nog gecombineerd met een handel in hout.

Plan 11: Het projectgebied geprojecteerd op de topografische kaart uit 1921 (Stad Gent, De Zwarte Doos, Archief Gent)

Tijdens de Tweede Wereldoorlog viel het meubelbedrijf de bedenkelijke eer te beurt om de plaats in Gent te zijn waar de enige op Gent afgevuurde V1 is terechtgekomen. Het bijgevoegde plan die de oorlogsschade weergeeft, toont wat het destructieve gevolg was van deze inslag. Voor de meubelfabriek was dit duidelijk catastrofaal aangezien het epicentrum van de inslag daar op het terrein te situeren valt met de vernietiging van de gebouwen binnen het projectgebied tot gevolg.

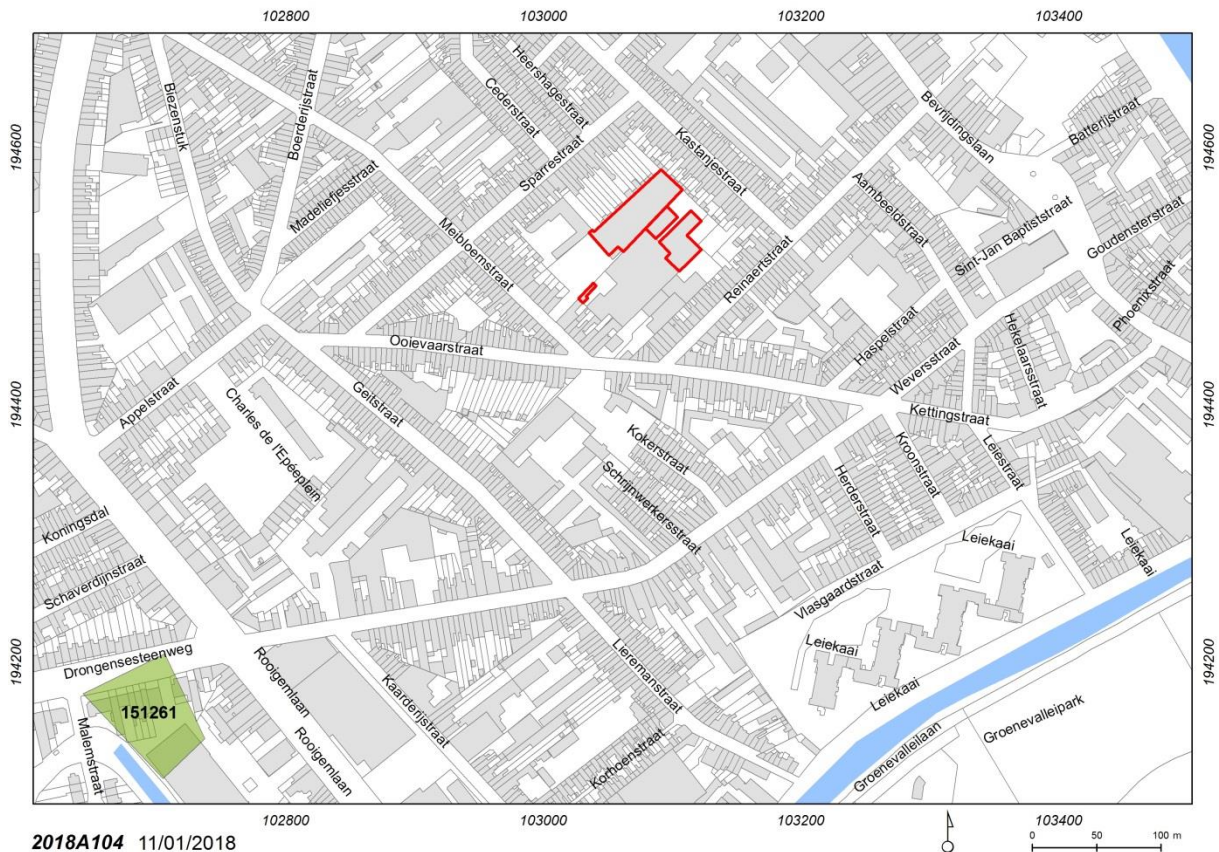

Plan 12: Het projectgebied geprojecteerd op het plan met aanduiding van de oorlogsschade. Hierop is te zien dat het hele projectgebied vernield is geweest door de inslag van de v1 (De Zwarte Doos, Archief Gent, SAG_MA_VI_181_map_1)

In de jaren '50 en '60 kende de fabrieken een heropleving. De heropbouw op de grotendeels vernietigde site ging gepaard met bodemverzet door enerzijds de opruim van het puin alsook de bouw van nieuwe fabriekshallen.

In de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw speelde het bedrijf een belangrijke rol binnen de beweging omtrent het moderne en sociale wonen. Het bedrijf ontwierp meubels die kwaliteitsvol en modern waren, maar ook bereikbaar voor brede lagen van de bevolking. Vele van deze meubels werden ontworpen door Jos de Mey. In 1959 ontving het bedrijf het Gouden Kenteken voor een stoel naar ontwerp van Rik Gerard, ook vele andere meubels ontvingen een selectie van het Design Centre. Doorheen de jaren stond het bedrijf in voor zowel het ontwerp van meubels en interieurinrichtingen als de productie en de verkoop. Het bekendste meubel van het bedrijf was de zogenaamde Cirkante tafel, in 1976 ontworpen door Bob Vanden Berghe. Begin 2011 werden de activiteiten stopgezet. Het bedrijf was zonevreemd geworden in de Brugse Poort, de vergunning verviel en er was geen opvolging meer verzekerd².

² NEVEJANS, A., et al., *Meubelbedrijf Van Den Berghe-Pauvers (1907-2010)*, in: ODIS. Record last modified date: 6 augustus 2015. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/OR_37233.

2018A104 11/01/2018
Plan 14: De op de CAI aangeduide archeologische relict(en) (Stad Gent, De Zwarte Doos, Stadsarcheologie)

2.3.9 Gemotiveerde verwachting

De projectzone is gelokaliseerd buiten de 14de-eeuwse stadsomwalling. Zoals uit het historisch kaartmateriaal blijkt heeft dit gebied zijn open en landelijke karakter bewaard tot zeker in de tweede helft van de 19de eeuw. Zowel de Kaart van van Deventer (1559), van Ferraris (1771-1778), van De Vreese uit 1799 als het primitief kadaster uit 1834 tonen het duidelijk open karakter, zonder enige bebouwing. De Industriële Revolutie in de tweede helft van de 19de eeuw was van kapitaal belang voor de ontwikkeling van de wijk. Meerdere grote bedrijven, vooral textielfabrikanten, vestigden er zich. Samen hiermee verhuisde ook de arbeidershuisvesting naar het gebied van de Brugse Poort. De vestiging in 1907 van de meubelfabriek Van den Berghe was bepalend voor de ontwikkeling van het projectgebied. De eerste sporen van bebouwing die te linken zijn aan deze meubelfabriek zijn af te lezen op de topografische kaart uit 1921. Het beperkt zich hier tot twee kleinschalige constructies. De eerstvolgende informatie is terug te vinden op het plan die de oorlogsschade weergeeft. Daar kan uit afgeleid worden dat het bedrijf duidelijk gegroeid was en reeds gebouwen kende in de zones waar de huidige af te breken gebouwen staan. Bijkomend kan geconcludeerd worden dat de inslag van de V1 op deze fabriek desastreuze gevolgen moet gehad hebben. Op de kaart is duidelijk af te lezen dat alle gebouwen 'VERNIELD' waren. De topografische kaart van 1960 toont de 'nieuwbouw' van deze meubelfabriek en tevens de gebouwen zoals deze tot op de dag van vandaag gekend zijn.

Concluderend kunnen we stellen dat voor dit projectgebied geen indicaties zijn voor eventuele relevante archeologische sporen. Voor wat betreft de historische periodes toont het kaartmateriaal in deze zone geen enkele aanwezigheid, en staat het open karakter vast. De eerste 'ingebruikname' van dit gebied is te situeren bij de Industriële Revolutie en later meer specifiek met de inplanting van de

meubelfabriek in dit binnengebied. Dat de bestaande gebouwen niet deze zijn van de 'oorspronkelijke' meubelfabriek tonen de verschillende topografische kaarten, dus hieruit kan geconcludeerd worden dat het gebouwbestand reeds vernieuwing kende. Misschien nog wel de grootste invloed op het bodemarchief had de inslag van een V1 bom tijdens WOII op de fabriek. Uit kaartmateriaal is duidelijk af te lezen dat het volledige binnengebied vernield was.

Al deze gegevens in combinatie met de voorziene ingrepen, die zich beperken tot het slopen van de bestaande bebouwing en structuren, het uitbreken van bestaande vloerniveaus, waarbij de diepte zich beperkt tot 0,30 m onder de bestaande bevloering, het uitbreken van de muren evenals de funderingen van de zuilen doen vermoeden dat het aansnijden van eventuele archeologische sporen quasi nihil is. De bouwactiviteit op het terrein en de inslag en de vernielingen door de V1, hebben er voor gezorgd dat ten eerste puin moest worden geruimd, de gebouwen opnieuw dienden opgetrokken te worden. Er kan verondersteld worden dat de 0,30 m die dient verlaagd te worden, geen intact archeologisch bodemarchief zal bevatten. Dit geldt eveneens voor de muren van de verschillende gebouwen. De uitbraak van de funderingen ter hoogte van de zuilen zijn zo punctueel dat ook daar geen voorafgaand onderzoek kan uitgevoerd worden waarbij een mogelijkheid tot kenniswinst zou bestaan.

Daarom, zou, voorafgaand aan de sloopwerken en het uitbreken van de vloerplaat en funderingen een vooronderzoek met ingreep in de bodem uitvoeren geen enkele kenniswinst opleveren.

Algemeen kunnen we stellen dat er bij dit project op archeologisch vlak weinig tot geen verwachtingen zijn.

2.3.10 Gemotiveerd advies voor maatregelen

De aanvraag tot sloopvergunning omvat de sloop van verschillende structuren gelegen binnen het projectgebied Meibloemstraat. In totaliteit beslaat dit projectgebied 8119,68 m², de totale oppervlakte van de voorziene te slopen constructies bedraagt 2942,77 m².

Het geplande grondverzet bestaat uit de sloop van de voormalige bowling Meibloem, de sloop van de voormalige opslaghallen van de Meubelfabriek en de sloop van het kantoorgebouw aan de voormalige inkom naar de toonzaal van de Meubelfabriek. Na afbraak en uitbraak zal het gebied ingezaaid worden met gras.

Zowel uit de bodemkundige data, het historisch kaartmateriaal en de gekende sites via inventarissen kan geconcludeerd worden dat door de huidige verstoringsgraad en de sloop, die zich beperkt tot het uitbreken van de reeds bestaande verstoringen, de kans tot het aansnijden van archeologisch potentieel quasi nihil is. Het is bij deze duidelijk dat de vooropgestelde ingrepen, indien voorafgegaan door een archeologisch onderzoek, GEEN kenniswinst zouden opleveren.

Hierdoor is voldaan aan één van de mogelijke doorslaggevende aspecten die het mogelijk maken om een nota met beperkte samenstelling op te stellen waarbij geen verdere maatregelen nodig zijn.

2.4 Relevante bibliografie

NEVEJANS, A., *et al.*, *Meubelbedrijf Van Den Berghe-Pauvers (1907-2010)*, in: ODIS. Record last modified date: 6 augustus 2015. Available from World Wide Web: http://www.odis.be/lnk/OR_37233

GYSSELING, M., *Gent's vroegste geschiedenis in de spiegel van zijn plaatsnamen*, Antwerpen, 1954.

www.onroerendergoed.be

www.dov.vlaanderen.be

<http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/>

2.5 Bijlagen

2.5.1. Plannenlijst

projectcode	2018A104
plannenlijst	
plannummer	plan 1
type plan	kadasterplan
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015
plannummer	plan 2
type plan	kadasterplan
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2016
plannummer	plan 3
type plan	topografische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	1981
plannummer	plan 4
type plan	bouwplan
onderwerp plan	ontwerpplan
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2017
plannummer	plan 5
type plan	bouwplan
onderwerp plan	sloopplan
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2006

plannummer	plan 6
type plan	bodemkaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied en wijde omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2006
plannummer	plan 7
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Deventer
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1559
plannummer	plan 8
type plan	historische kaart
onderwerp plan	Ferrariskaart
aanmaakschaal	onbekend
aanmaakwijze	analoog
datum	1771-1778
plannummer	plan 9
type plan	historische kaart
onderwerp plan	De Vreese
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	analoog
datum	1799
plannummer	plan 10
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	primitief kadaster
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	Analoog
datum	1835-2016
plannummer	plan 11
type plan	topografische kaart
onderwerp plan	locatie onderzoeksgebied

aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	analoog
datum	1921
plannummer	plan 12
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	Bominslag V1-Brugse Poort
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	analoog
datum	na 17/12/1944
plannummer	plan 13
type plan	topografische kaart
onderwerp plan	projectgebied en omgeving
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	analoog
datum	1960
plannummer	plan 14
type plan	kadasterkaart
onderwerp plan	CAI-vondsten
aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2018

2.5.2. Fotolijst

projectcode	2018A104
fotolijst	
fotonummer	foto 1
type foto	luchtfoto
onderwerp foto	locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	2015
fotonummer	foto 2

type foto	luchtfoto
onderwerp foto	locatie onderzoeksgebied
Aanmaakschaal	zie schaallat
aanmaakwijze	digitaal
datum	1971

Thesaurus

Archeologie: Het bestuderen van overblijfselen en voorwerpen of een ander spoor van menselijk bestaan in het verleden, alsook de bestaansomgeving van de mens, waarvan het behoud en de bestudering bijdragen tot het reconstrueren van de bestaansgeschiedenis van de mensheid en haar relatie tot de natuurlijke omgeving en ten aanzien waarvan opgravingen, ontdekkingen en andere methoden van onderzoek betreffende de mensheid en haar omgeving betekenisvolle bronnen van informatie zijn.

Archeologienota: Document, opgemaakt op basis van een archeologisch vooronderzoek, met administratieve gegevens, een verslag over de resultaten van het onderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.

Archeologisch onderzoek: Het gebruik van technieken en methoden waarmee archeologische sites, archeologische zones of delen ervan worden opgespoord en onderzocht met inbegrip van archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

Bodem: Het bovenste deel van de aardkorst waarin planten kunnen wortelen, samengesteld uit minerale deeltjes en organisch materiaal, inclusief levende organismen. Een bodem ontstaat uit de verweringsproducten van lokale gesteenten of uit afgezette, losse sedimenten.

Bodemstructuur: aggregatietoestand van organische en minerale deeltjes in een sediment tot grotere aggregaten, bepaald door de soort en intensiteit van de onderlinge verbindingen.

Bureauonderzoek: Bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte bouwkundige of archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied, omvattende de aan- of afwezigheid, de aard en de omvang, de datering, gaafheid en conservering en de relatieve kwaliteit ervan.

Centrale Archeologische Inventaris: Databank die archeologische vondstlocaties en indicatoren daartoe in het Vlaams Gewest in kaart brengt en de beschikbare informatie bundelt (afkorting: CAI).

Historische studie: Historische studie is de studie van historische bronnen, zoals documenten en historisch kaartmateriaal. Bepaalde relictten kunnen in historische bronnen reeds vermeld zijn en op oude kaarten weergegeven zijn. Dit geeft interessante bijkomende informatie omtrent de vondsten en de bewaringstoestand in die periode.

Sites met walgracht: Een site met walgracht - moated site, omwalde of omgrachte hoeve - is een door een brede gracht omgeven wooncomplex, waarbij het voornaamste gebouw opgetrokken is uit (bak)steen. De rest bestaat uit steen- of meestal houtbouw. De gebouwen kunnen defensieve elementen, zoals torens en een poortgebouw, bezitten, maar zijn niet reëel verdedigbaar. Deze elementen vervullen voornamelijk een statusfunctie. De vorm van de woonzone kan vierkant, rechthoekig, cirkelvormig of onregelmatig zijn. In enkele gevallen werd de woonzone opgehoogd. Ze kunnen gedateerd worden tussen de late middeleeuwen en de nieuwe tijd. De sites zijn vaak nog te herkennen in het landschap door de aanwezigheid van een gracht rondom een hoevecomplex. Vaak is ook het wooneiland nog als ophoging herkenbaar. In de 18de eeuw werden ook pastorieën in landelijk gebied vaak als site met walgracht geconcentreerd.

Stadsomwallingen: Een stadsomwalling is het geheel van verdedigingswerken rondom een stad, nl. grachten, wallen, muren, torens, enz..., bedoeld om de stad te beschermen tegen invallen van buitenaf. Tijdens de eerste stadsontwikkelingen bestonden deze stadsomwallingen uit aarden wallen, later werden deze wallen vervangen door stenen muren.